

[Undervisnings- og forskningsministeren]

ser, hvad det er for noget slemt, hr. Klaus Hækkerup mener ministeren i givet fald skulle gøre.

Det kan være, at et af forslagene minder om det, som hr. Aage Frandsen var fremme med, nemlig en bemyndigelse til at kunne lægge nogle udgifter på dem, der ikke tager lærlinge og elever, og til gengæld give disse penge til dem, der tager lærlinge og elever, i form af, at man kunne betale en del af deres udgifter.

Man skal aldrig udlægge noget på forhånd. Jeg vil bare godt gøre opmærksom på, at vores praktikpladstilskud tilsyneladende kun havde meget ringe virkning. Det er også blevet bekræftet af, at arbejdsmarkedets parter for kort tid siden satte begyndelsesløningerne meget kraftigt op, på trods af at de var i en situation, hvor de vidste, at der manglede lære- og praktikpladser. Derfor er jeg ikke så varm på, at vi nu skal lade nogle andre betale deres lønninger. Det er faktisk dem selv, der har bestemt, hvad det udgiftsniveau skulle være, og jeg er lidt ked af så at komme og lappe på det bagefter. Men lad os se på det. Jeg vil ikke på forhånd udelukke noget som helst.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.15.

Mødet udsat kl. 12.05

Mødet genoptaget kl. 13.15

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 39:

Forslag til lov om tilmeldingsgebyr ved ungdomsuddannelser og videregående uddannelser.

Af undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder).

(Fremsat 6/10 88).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Pernille Forchhammer (S):

Det kan nok ikke komme som nogen særlig stor overraskelse hverken for ministeren eller for det øvrige Ting, at Socialdemokratiet i dag blankt vil afvise dette forslag om tilmeldingsgebyr ved ungdomsuddannelser og videregående uddannelser.

Efter vores opfattelse kan forslaget kun betragtes som indførelse af en ekstra skat på uddannelse, som et alvorligt brud på princippet om alles ret til uddannelse og endelig på princippet om uddannelse som en samfundsinvestering, som en samfunds nødvendighed.

Vi synes, det er ufatteligt, at en undervisningsminister, den person, som burde være uddannelsernes og forskningens forsvarer, fremkommer med et sådant forslag i en tid, hvor det indre marked stiller øgede krav til uddannelse, hvor erhvervslivet skriger på veluddannet arbejdskraft, og hvor vi overalt i uddannelsessystemet, i socialvæsenet og på arbejdsmarkedet kæmper for at få den store del af ungdommen, som i dag ikke får nogen uddannelse, i første omgang til at blive inden for uddannelsessystemet. Hvis det så mislykkes, så bruger vi ressourcer på at forsøge at få dem tilbage enten i uddannelsessystemet eller ind på arbejdsmarkedet inden for nogle områder, hvor der er fast beskæftigelse.

Ungdommen kan i dag ikke undvære en ungdomsuddannelse. Det almene niveau og det almene krav er steget og er fortsat stigende, og det er vores opfattelse, at ministeren skulle bruge sine kræfter på at få ungdommen til at fuldføre ungdomsuddannelserne i stedet for at lægge både økonomiske og psykologiske barrierer ind.

Desuden er det Socialdemokratiets opfattelse, at der mangler klar dokumentation bag den argumentation, som man anvender i bemærkningerne. Hvor stort et antal elever møder ikke op? Hvorfor møder de ikke op? Er der nogen analyser på det? Er det, fordi de har opnået en læreplads eller har fået arbejde i mellemtiden?

[Pernille Forchhammer]

Inden for hvilke uddannelser er frafaldet størst? Hvor stor er administrationen ved at få folk fra ventelisterne ind? Er der faktisk reelt tale om, at der står ledig uddannelseskapa- citet, eller får man fyldt pladserne op med folk fra ventelisterne?

Det er spørgsmål, som vi gerne vil have be- svaret under udvalgsarbejdet, for det er vores opfattelse, at det problem langt fra når de di- mensioner, der er beskrevet i lovforslagets be- mærkninger. I det tilfælde, at der skulle være tale om et stort problem, mener vi, at spørgsmå- let er så vigtigt, at der må stilles krav om en dy- beregående analyse i stedet for et blindt ønske og en blind tro på en adfærdsregulering gen- nem brugerbetaling. Vi tror, det er andre steder, man skal finde årsagerne til et givet frafald på ungdomsuddannelserne. Vi synes, ministeren skal kalde tingene ved deres rette navn, og for dette forslags vedkommende er der tale om en skat på uddannelse og tale om brud på princip- pet om alles ret til uddannelse.

Derudover kunne vi godt tænke os i udvalg- arbejdet også at få en nærmere uddybning af indholdet i og konsekvensen af § 6, for vi er ge- nerelt en smule betænkelige over for, hvad der sker med retssikkerheden, når der ikke åbnes mulighed for klager.

Endelig synes vi, at det vil være dejligt, hvis undervisningsministeren i dag ville fortælle Folketinget og offentligheden, hvad der ligger i, at gebyrerne ikke skal afskære nogen fra at få en uddannelse. Hvad er det maksimale gebyr, som ministeren vil tillade sig at præsentere de studerende for? Det synes jeg er relevant, når der i forslaget ligger nogle bemærkninger om, at ministeren kan justere gebyrerne gennem ad- ministrationen.

Til slut vil jeg sige, at Socialdemokratiet ser frem til forslaget om den udvidelse af voksen- uddannelserne, som nævnes i bemærkningerne, men dette forslag, som vi står med i dag, får uden forbehold vores nedadvendte tommelfin- ger.

Merete Aarup (KF):

Lovforslagets formål er at begrænse væksten i de offentlige udgifter, og den indtægt, der kommer ind ved at opkræve et gebyr for den studerende, vil blive anvendt til at nedbringe de administrative udgifter, hvilket vil sige, at mer- indtægten vil blive modregnet i de generelle til-

skud til kommunerne, og dermed sker der en besparelse på de offentlige udgifter, og der på- lægges ikke uddannelserne en skat. Samtidig skulle det give et mere sikkert kendskab til det reelle elevgrundlag.

Det er rigtigt, at der er tale om brud på tradi- tioner, men det sker jo faktisk mange steder i det virkelige liv, og det er også sket inden for uddannelsessektoren, og når riget fattes penge, må alle konti og alle muligheder tages i betragt- ning, sådan at der bliver plads til alle unge i ud- dannelsessystemet.

Gebyret skal betales ved tilmeldingen, og det er nu engang et sundt princip, at man betaler for at gå i gang med noget, også når det er en uddannelse, for dermed føler man sig mere bundet til det valg, man nu engang har foreta- get.

Det er altså lidt for let at hoppe fra en plads, hvad enten det er i gymnasiet eller i de videre- gående uddannelser. Mange tænker måske ik- ke på, at der har været unge mennesker, som ik- ke blev optaget, men som står på en venteliste, og at det måske er for sent for dem at komme i betragtning.

Beløbet er så lille i forhold til studietiden, at jeg bestemt ikke tror, at det vil afskrække nogen unge fra at søge ind på en uddannelse.

Den konservative gruppe støtter forslaget, og vi tilsiger lovforslaget en velvillig behandling i udvalget.

Aage Frandsen (SF):

For at ministeren ikke skal sidde med en spænding, som ikke kan udløses, vil jeg godt røbe på forhånd, at Socialistisk Folkeparti ikke kan medvirke ved dette lovforslag, næsten uan- set hvilken udformning det eventuelt kunne få under udvalgsbehandlingen. Vi er imod lovfor- slaget.

Der er tale om en skat på uddannelse eller i hvert fald en afgift på uddannelse, og det er grotesk i en situation, hvor vi opfordrer alle un- ge til at tage en uddannelse. Under en tidligere debat her i dag, hvor vi diskuterede erhvervs- uddannelserne, talte vi om, at det var meget vigtigt, at alle fik en uddannelse, og specielt vigtigt, at restgruppen, som i dag ikke får en ud- dannelse, får en uddannelse. Nu skal der altså lægges afgift på, og det må da betyde, at der er færre, som søger uddannelse.

[Aage Frandsen]

Vi må opfatte forslaget som et forsøg på at få penge i statskassen. Der er selvfølgelig også den anden mulighed, at det er et led i tankegangen om brugerstyret markedsmechanisme, som ministeren har talt så varmt for, at det er indledningen til dette principps gennemførelse. Når vi ved, at nettogevinsten efter alt at dømme, i hvert fald når det drejer sig om visse uddannelser, vil være meget begrænset, fordi administrationsomkostningerne i forbindelse med gebyret er ganske store, så må det, der bliver tilbage, nok være, at det er et forsøg på at få penge i statskassen. Man tager bloktilskuddene fra amterne, når det drejer sig om gymnasier og hf, men dette er nok mere tankegangen om brugerstyret markedsmechanisme.

Der findes ikke noget bevis for, at det skulle virke efter det, som er den formelle hensigt med det, nemlig at man skulle sikre højere fremmøde for elever og studerende. Som bekendt betales der i dag gebyr ved tilmeldingen til den prøveforberedende enkeltfagsundervisning for voksne, og intet tyder på, at indførelsen af dette gebyr har betydning, at hverken færre eller flere er mødt frem ved undervisningsstart.

Derfor holder argumentet ikke, og jeg tror heller ikke, det betyder, at der er mange, som lader være med at møde eller at tilmelde sig uddannelsen, fordi gebyret indføres. Det er så et spørgsmål om, hvornår gebyret skal sættes op. Der ligger en bemyndigelse i loven og en anvisning på, hvor meget det skal være på nuværende tidspunkt, men hvis det virkelig skal få betydning og virke med henblik på, at man skal føle sig forpligtet, er jeg bange for, at gebyret skal være af en helt anden størrelsesorden, og jeg er også bange for, at det kan være, ministeren finder ud af det senere, selvfølgelig under forudsætning af, at ministeren fortsætter som undervisningsminister i en overskuelig tid.

I argumentationen har ministeren været inde på – i hvert fald i pressen – at sammenligne tilmelding til uddannelse med tilmelding til udenlandsrejser. Man kan nok sige, det er en lidt grotesk sammenligning, og man kan måske også sige, at når ministeren er så glad for denne sammenligning, var det måske et tegn på, at ministerens interesse for turisme er større end for uddannelse. I hvert fald må man vel nok sige, at et skift i ministertaburetterne måske kunne betyde, at uddannelserne ville blive gavnet. Jeg ved ikke, hvad der ville ske med turismen.

Med dette lovforslag må man vel sige at nu er der indført gebyrer alle steder undtagen i folkeskolen, og dér går jeg ud fra at det ikke kommer. Når det ikke kommer i folkeskolen, er det nok, fordi det åbenbart opfattes sådan, at der er undervisningspligt, nærmest også en skolepligt. Ellers kunne man sige, at det heller ikke er tvungent, man kunne bare lade være med at tilmelde sig.

Hvis vi går ud fra, at folkeskolen holdes fri, er der én ting tilbage – jeg ved ikke, om ministeren er opmærksom på det – nemlig konfirmationsforberedelsen; den er i hvert fald frivillig. Det er, så vidt jeg kan se, det eneste, der er tilbage. Om det så ikke er medtaget, fordi det ikke ligger under ministerens ressort, tør jeg ikke sige; eller måske er det en bevidst beslutning i regeringen, at man vil friholde konfirmationsforberedelse – som en lidt speciel form for undervisning – for gebyret. Det tør jeg heller ikke udtale mig om. Det kan være, ministeren vil afsløre, om det er noget, der kommer senere fra ministerens kollega kirkeministeren.

Inge Dahl-Sørensen (V):

Danmark er et velfærdssamfund, hvor de svage hjælpes af det øvrige samfund. Desværre er Danmark også et land i økonomisk krise, hvorfor besparelser i det offentlige system er nødvendige for at kunne opretholde en ordentlig hjælp til de svageste.

Uddannelsessystemet kan ikke holdes udenfor, selv om det er en af de vigtigste bestanddele i vores samfund. Nogle af de besparelser, som foretages på uddannelsesområdet, kan forekomme betænkelige ud fra hensynet til uddannelsernes kvalitet.

Dette lovforslag er netop godt, fordi det træder i stedet for nedskæringer, som måske ville påvirke uddannelsernes kvalitet. Jeg vil kalde forslaget for en konstruktiv besparelse, konstruktiv på den måde, at i stedet for en hård sparekniv, som kunne nedsætte uddannelsernes kvalitet, giver forslaget mulighed for at planlægge og udnytte ressourcerne bedre.

Det forholder sig nemlig således, at især på de videregående uddannelser og erhvervsuddannelserne – specielt de tekniske skoler – melder folk sig til uddannelsen, men dukker aldrig op. Herved bliver holdene og undervisningen ikke udnyttet hensigtsmæssigt. Herimod kunne man sige: Jamen, tager man ikke højde for det

[Inge Dahl-Sørensen]

allerede? Bliver holdene ikke overbelagt? Jo, for det meste, men det giver netop også skævheder. Nogle steder er der mange, der udebliver – modsat andre steder. Ved at indføre et tilmeldingsgebyr, som vil få folk til at tænke sig om en ekstra gang og være et incitament til at møde op, vil man kunne opnå en bedre planlægning og hermed en mere effektiv udnyttelse af ressourcerne.

Problemet med de forkerte pladsbestillinger er ikke særlig relevant på gymnasieområdet, men hvis der ikke indføres et gebyr på gymnasieområdet, vil det give en skævhed i ungdomsuddannelserne, som måske vil kunne påvirke de unges valg af uddannelse. Det skulle nemlig blive sådan, at man vælger gymnasiet, fordi der er gratis tilmelding.

En indvending, der er rejst imod forslaget, er, at det bryder med gratisprincippet. Dette forslag er ikke et forslag om skolepenge. Det er et forslag om en engangsydelse, et administrationsgebyr, som også bruges i mange andre forbindelser. Det er dog vigtigt, at dette engangsgebyr ikke afskærer nogen fra at melde sig til. Et beløb på 300 kr. eller 500 kr. kan ikke afskære nogen fra at tage en uddannelse.

Nu er det heller ikke noget særsyn, at man skal betale et mindre beløb for en uddannelse. Andre uddannelsesstilbud for samme aldersklasse som gymnasieelever, f.eks. højskoler og efterskoler, må man betale noget for.

Alt i alt synes det rimeligt, at disse uddannelser pålægges et administrationsgebyr, som kan virke konstruktivt, idet gebyret træder i stedet for besparelser og samtidig har en rationaliserende og motiverende effekt.

Afslutningsvis skal jeg nævne, at Venstre siger ja til lovforslaget og håber på en god udvalgsbehandling.

Pia Dahl (FP):

Jeg skal ikke sige, at jeg ikke forstår undervisningsministerens bevæggrunde for at fremsætte et forslag af denne karakter. Det er et problem – det vedkender vi os også i Fremskridtspartiet – at der findes elever, som tilmelder sig flere forskellige uddannelser og måske ikke engang dukker op på nogen af dem. Det er ressourcspild, det kan vi være helt enige om.

Når jeg har sagt det, er jeg nødt til at give Fremskridtspartiets helt klare holdning til kende i denne sag, for vi har den indstilling, at dette

forslag kun er et af mange, som vil komme fra regeringens side fra nu af og et stykke frem i tiden for at få nogle penge i kassen. Det er – det har selv Socialdemokratiet også sagt i dag – en form for ekstra skat af i forvejen skatteplagede danskere, som har vanskeligt nok ved at få tingene til at løbe rundt i forvejen.

Vi ser dette forslag som meget tæt forbundet med de forhandlinger, der skal være om finansloven, og jeg må gøre det helt klart, at Fremskridtspartiet stemmer nej til dette forslag, indtil vi, som vi håber, har fået en langsigtet aftale med regeringen om skattelettelser, som nødvendigvis må indgå, når man skal kradsse penge ind fra befolkningen på andre måder.

Marianne Jelved (RV):

Det Radikale Venstre står som bekendt bag dette forslag om gebyr på de uddannelser, der hidtil har været gebyrfri.

Det har godt nok givet anledning til megen kritik, også i egne rækker. Jeg skal gerne indrømme, at vi ikke har et særlig hjerteligt forhold til dette forslag. Men jeg har på den radikale gruppes vegne sagt ja til at fremsætte det, og det står vi ved. Landet fattes penge, og der skal skaffes besparelser, der i enkelte tilfælde måske kan erstattes af indtægter. Vi er i en situation, hvor vi må vurdere, hvad der gør mindst ondt. Dette forslag giver, står der i hvert fald, en indtægt på 61 mio. kr. Gennemføres forslaget ikke, så må vi finde 61 mio. kr. på en anden måde, eventuelt ved andre besparelser inden for uddannelsesområdet. Jeg skal lade være med her at komme med eksempler på, hvad det kunne betyde.

Gode forslag modtages gerne. Sparemålet på 11,2 mia. kr. på finansloven skal bare holdes. Men ud over behovet for besparelser eller ned-sættelse af de offentlige udgifter ligger der faktisk også et reelt ønske om at kunne opnå en adfærdsregulering, som tidligere ordførere har talt om, især på efg-området, hvor der efter vores opfattelse er en del ressourcspild, fordi en hel del unge ikke møder op til den uddannelse, de har tilmeldt sig og efterfølgende har bekræftet at de gerne ville bruge.

Måske bør vi i denne forbindelse vurdere den koordinerede tilmelding. Kan man lokalt i forbindelse med ungdomsuddannelserne klare tilmeldingerne mere hensigtsmæssigt, end det er tilfældet i dag? Det vil vi faktisk gerne have

[Marianne Jelved]

undersøgt under udvalgsarbejdet, og derfor kan jeg så sige, at jeg tilslutter mig fru Pernille Forchhammers ønske om at få nogle undersøgelser af, hvad det egentlig er, dette drejer sig om. Måske skal vi ikke nøjes med at se på ungdomsuddannelserne, men også på de videregående uddannelser.

Jeg vil godt slutte med, at jeg kan i hvert fald ikke i denne forbindelse undlade at gøre mig nogle overvejelser over, hvordan vi lærer vores unge mennesker at have et mere ansvarsfuldt forhold til de offentlige serviceydelser, der bliver stillet til deres rådighed.

Bente Juncker (CD):

Fru Marianne Jelved sagde, at nu skulle vi give vores unge et ansvar over for de offentlige serviceydelser, som de fik.

Nu er altså uddannelserne blevet offentlige serviceydelser, sådan noget, som man ikke bare skal tage imod åbenbart. Nu skal de unge åbenbart indgydes, at hvor de betaler 300 eller 500 kr., er de selv med til at betale, og så har de et kæmpeansvar for en uddannelse, der koster 100.000, 200.000 og 300.000 kr. Det er det rene vrøvl, undskyld, at jeg siger det.

Centrum-Demokraternes gruppe har en beslutning, der siger, at vi ikke ønsker, at der skal være gebyrer på uddannelse.

Lysholm Christensen (KRF):

De foreslåede tilmeldingsgebyrer er en form for brugerbetaling.

I Kristeligt Folkeparti har vi det hovedprincip, at vi gerne vil medvirke til brugerbetaling på områder, hvor det kan ændre adfærd. Men vi ønsker ikke at pålægge de unge uddannelsessøgende en ekstra udgift, vi ønsker ikke afgift på uddannelser i form af tilmeldingsgebyrer, som det her er foreslået. Derimod ser vi gerne i Kristeligt Folkeparti, at forslaget ændres således, at tilmeldingsgebyret betales som et depositum, der kan tilbagebetales, når uddannelsen er afsluttet. Tilmelding vil efter denne model først være gyldig, når depositumbeløbet er indbetalt. Så ligger der også en lille kontant afskedshilsen ved tilbagebetaling af beløbet, når uddannelsen er afsluttet. Så betaling i form af et depositum vil opfylde vort ønske om adfærdregulering på dette område.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Forslaget er et led i en meget stor og spraglet buket af spareforslag, som regeringen har fremsat. Formålet er at fastholde de offentlige udgifter på 1988-niveau i 1989, og det mål skal holdes, og det er der i øvrigt mange partier her i tinget som siger det skal. Så hvis man siger nej til disse godt 60 mio. kr., skylder man svar på, hvor man i stedet vil finde pengene.

Jeg synes, Fremskridtspartiet er ved at bringe sig i et problem, når man næsten hver dag siger nej til besparelser. Man sagde nej til at spare på boligydelsen, skønt der var meget gode grunde til det forslag, der forelå. Man siger nej til overhovedet at ville spare på sundhedsområdet; dér vil man i stedet bruge 7 mia. mere. Man siger nej til at ville spare på ældreområdet; dér vil man også bruge 7 mia. mere – 7 er åbenbart blevet Fremskridtspartiets lykketal – og i forgårs ville man ikke spare på dagpengeområdet; man ville ikke være med til at have længere ventetid i a-kasserne, så unge ikke kan gå lige fra eksamensbordet ud i verdens bedste dagpengesystem. Jeg synes efterhånden, Fremskridtspartiet har et troværdighedsproblem, og derfor er jeg så glad for, at fru Pia Dahl i dag trods alt sagde, at man ikke helt afviste dette her, men at man bare gerne ville se den langsigtede virkning på skattetrykket. Det er da i det mindste en åbning, som man savnede hos hr. Glistrup forleden og hos de skiftende ordførere for Fremskridtspartiet, der ligesom så mange ordførere har haft mest travlt med at sige, hvor de ikke vil spare.

Jeg vil advare mod denne tendens til at bruge så mange kræfter på at fortælle, hvor man ikke vil spare. Vi er mange, der i disse dage går og skriver ned, hvor alle mulige mennesker ikke vil spare, fordi jeg mener, det er meget vigtigt i løbet af vinteren og foråret at give danske vælgere klar besked på, hvem det var, der ikke ville spare hvor. Det bliver et meget vigtigt emne i de kommende år, når ansvaret skal placeres for, hvorfor det er svært at styre de offentlige udgifter.

Jeg synes, Socialdemokratiet er på vej ind i et kæmpeproblem. Fru Jytte Hilden udtaler ifølge sidste nummer af bladet Gymnasieskolen, at der overhovedet ikke må spares på hele undervisningsområdet. Ja men når der heller ikke må spares på sundhedsområdet – og jeg forstår, fru

[Undervisnings- og forskningsministeren]

Jytte Hilden mener, der skal bruges milliarder af kroner ekstra på børneområdet, og ældreområdet skal der vel heller ikke spares på – så er der næsten ingen steder tilbage at spare. Hvor er det så, Socialdemokratiet vil få deres politik til at nå sammen?

Jeg vil advare fru Pernille Forchhammer mod at tro, at det er noget, hun kan lade hr. Lykketoft og andre, der udtaler sig generelt om tingene, klare. Nej, i den lange politiske levetid, fru Pernille Forchhammer vil få, tror jeg, vil hun gang på gang opleve, at også hendes vælgere spørger: Hvad har du gjort for, at vi kunne spare lidt hist og her; vi har jo aldrig hørt om andet, end at du er gået imod besparelser?

Dette med at betragte enhver sparebestræbelse som noget kriminelt og enhver merudgift som en sejr er forældet tale i det land, der har verdens højeste skattetryk og verdens største udlandsgæld – i hvert fald næsten største.

Derfor vil jeg gerne sige rent ud: Jeg er overhovedet ikke flov over ét eneste af de spareforslag, jeg har fremsat. Selvfølgelig ville jeg da hellere være fri for nogen af dem, og det kunne jeg jo let være blevet, hvis Tinget ikke havde haft så travlt med at vedtage merudgifter i de foregående år, men det tager vi med godt humør.

Pengene er brugt; nu skal regningen betales, og kan vi ikke få Folketinget til at gå med til det ene forslag, kommer vi med nye, men Folketinget kan ikke blive ved at sige nej til regeringen gang på gang, når det eneste, vi vil, er at betale regninger, som dette Ting selv har udskrevet. Specielt for et lille års tid siden var det især Socialdemokratiet, der udskrev en meget stor regning, og hvis ikke man vil gøre sig til genstand for den danske befolknings almindelige foragt, bedes man tage den opgave alvorligt at hjælpe med at finde pengene. Det er min eneste kommentar i dag.

(Kort bemærkning).

Pia Dahl (FP):

Nu er det jo ikke finanslovsforhandlingen, vi har på nuværende tidspunkt, men jeg vil gerne lige anføre, at vores sparekatalog er offentliggjort i dag, og derfor kan jeg også tillade mig at sige, at vi i vores forslag har oplistet lige knap 4 mia. kr. i besparelser under Undervisningsministeriet. Alene det faktum, at vi kunne spare 2½ mia. kr. bare på folkeskoleområdet, hvis

landets skoler havde samme standard som skolerne i Holmsland Kommune, synes jeg er værd at gøre sig nogle overvejelser om. Når vi i øjeblikket taler om brugerbetaling på 60 mio. kr. – eller 61 mio. kr. med gebyrer – synes jeg som sagt, det er værd at tænke over.

Dernæst vil jeg gerne sige til undervisningsministeren, at Fremskridtspartiet bestemt går ind for brugerbetaling, ligesom vi går ind for, at den enkelte person i samfundet skal have et ansvar for, hvad vedkommende forbruger af forskellige ydelser i vores samfund. Men som jeg sagde i mit første indlæg, kan vi ikke bare gå med til brugerbetaling, når vi samtidig ikke får nogen skattelettelser. Man kan ikke blive ved med at udsuge befolkningen på den måde, som jeg kan se der her er lagt op til. Vi ved alle sammen, at det, som bliver kaldt for besparelser, ikke har en disse med besparelser at gøre; det er udelukkende nulstilling.

Hvis man skal tale om et ansvarligt parti, vil jeg bede alle om at tænke på Fremskridtspartiet, for det er nødvendigt ud fra en helt realistisk betragtning, at der skæres voldsomt, og vi har på nuværende tidspunkt angivet besparelser på hele finansloven for 50 mia. kr. Men det er jo ikke den, vi taler om nu. Hvad angår sundhedsområdet, vil vi, som ministeren udmærket godt ved, ikke have brugerbetaling under nogen omstændigheder.

(Kort bemærkning).

Pernille Forchhammer (S):

Jeg synes, det er lidt pinligt at høre undervisningsministeren stå heroppe og beklage sig. For mig at se er det undervisningsministerens opgave at forsøge at samle et flertal bag de forslag, som han præsenterer dette Ting for. Undervisningsministeren har gennem hele sommeren vidst, at der i dette Ting ikke er flertal for indførelse af brugerbetaling på hverken ungdomsuddannelser eller de videregående uddannelser. Derfor synes jeg, det er spild af Folketingets tid, at undervisningsministeren alligevel fremsætter forslag for Folketinget i stedet for f.eks. at sammenkalde nogle af partierne til forhandlinger, så vi kunne få en uddannelsespolitik, som for en gangs skyld kommer til at hænge sammen i en helhed.

Det er Socialdemokratiets opfattelse, at uddannelse er en investering, og i krisetider sparer man ikke på investeringer. Vi synes, det var på

[Pernille Forchhammer]

tide, at man begyndte at se uddannelsespolitikken i en større sammenhæng, nemlig i sammenhæng med socialpolitikken og i sammenhæng med arbejdsmarkedspolitikken. Som jeg var inde på i min ordførertale, er der nogle penge, som ligger og cykler rundt mellem Socialministeriet, Arbejdsministeriet og uddannelsesministeriet, og som man skulle beskæftige sig med, når vi har problemet med at få de unge, der ikke har taget en ungdomsuddannelse, til at komme ind i arbejdsmarkedssystemet og i uddannelsessystemet på et tidligere tidspunkt. Det er et område, som vi synes der ville være perspektiv i at tage fat på.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Der har absolut ikke været flertal imod hele sommeren, men der er jo nogle, der har vanskeligere end andre ved at tåle mosten, når der kommer debat om et spareforslag, og derfor er det her på det sidste blevet sådan, at det er lidt vanskeligt at samle flertal for dette forslag. Men det gør ikke noget; det kan være, vi kan ændre det eller finde et andet. Det er bare denne massive afvisning og det, at fru Jytte Hilden siger, at hun overhovedet ikke vil spare noget som helst sted på uddannelsesområdet, samtidig med at hr. Henning Rasmussen mener, at kommunerne skal have lov at bruge penge i ubegrænset mængde. Og sådan kan man gå fra ordfører til ordfører, fordi Socialdemokratiet er et parti uden styrelse – det er problemet. De enkelte ordførere bliver ikke styret af deres ledere, og derfor render de og lover til højre og venstre og vil ikke spare noget som helst. Det har været det partis problem i årevis. Det er derfor, man kan læse rundt om i fagbladene, at når uddannelsesordførerne taler til et uddannelsesfagblad, skal der ikke spares dér. Når der er en anden, der taler til et pensionistfagblad, skal der heller ikke spares dér, og til et sundhedsfagblad, så skal der ikke spares dér. Sådan er Socialdemokratiet, og det har vi fået bekræftet endnu en gang i dag.

Dernæst vil jeg stille fru Pia Dahl tre spørgsmål: Er det ikke bedre, at der bliver sparet 11 mia., end at der ikke bliver sparet noget? Det var første spørgsmål.

Næste spørgsmål lyder: Synes fru Pia Dahl, at debatten i dag og de andre dage har vist, at regeringen og Fremskridtspartiet tilsammen

har mulighed for at få mere end 11 mia. kr.s besparelser igennem? Jeg skal gentage det sidste – det var lidt langt: Mener fru Pia Dahl, at Fremskridtspartiet og regeringen i fællesskab har mulighed for at få mere end 11 mia. kr.s besparelser igennem, når hun har lyttet til debatten i de sidste måneder og i de sidste dage?

Endelig vil jeg spørge fru Pia Dahl: Hvis nu 11 mia. kr.s besparelser er bedre end ingenting, og hvis det nu ikke er muligt for Fremskridtspartiet og regeringen at få flere igennem, hvad vil fru Pia Dahl så gøre? Var det så ikke bedre at tage de 11 mia. kr., som det er muligt at få igennem, end at komme med alle mulige andre, som man på forhånd er sikker på at man ikke kan få igennem?

(Kort bemærkning).

Pia Dahl (FP):

Nu kalder undervisningsministeren igen de 11 mia. kr. for besparelser. Jeg har ellers én gang sat spørgsmålstegn ved, om det er besparelser. Jo, det er selvfølgelig bedre end ingenting, men når man strammer grebet alle mulige steder på netop de områder, som man ved at Fremskridtspartiet ikke er med på, f.eks. på sundhedsområdet, hvor man udmærket har været klar over at vi ikke ville spare, så finder jeg faktisk, at regeringspartierne burde være mere ansvarlige og måske selv sige: Jamen vi er da villige til at se på alle de besparelsesforslag, I har. Det håber jeg vil ske i morgen, når vi skal til de indledende runder om finanslovforslaget. Jeg mener altså, det er helt op til regeringen, om den vil se på flere besparelser, for vi finder som sagt – og det vil jeg da gerne understrege – at der skal spares endnu mere, men vi vil altså også gerne have en lille smule indflydelse på, hvor det skal være; det må være ethvert partis ret. Det har nemlig hele vejen igennem været sådan, når regeringspartierne har forventet Fremskridtspartiets støtte til noget, at det eneste, man har gjort, er at sige: Vi synes søreme, I skal stemme på de forslag, vi har lagt på bordet her. Men der er intet blevet rettet til i de forskellige lovforslag, som har imødekommet os på nogen som helst områder.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Problemet er jo, at regeringen og Fremskridtspartiet ikke har flertal tilsammen. Det

[Undervisnings- og forskningsministeren]

var det, der var baggrunden for mine spørgsmål, som stadig står ubesvarede.

(Kort bemærkning).

Pernille Forchhammer (S):

Det er sådan måske ikke så meget til substansen, men jeg synes, det er interessant at overvære den debat, der foregår blandt regeringens eget parlamentariske grundlag på dette område. Vi håber, det måske også smitter af på resultaterne på et senere tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Pia Dahl (FP):

Jeg vil bare lige sige, at vi i Fremskridtspartiet finder, at der er utrolig mange ting, vi kan blive enige både med CD og Kristeligt Folkeparti om, så det er kun regeringen, der sætter sine egne grænser for, om man kan mødes i et fællesskab om de forskellige emner og i det mindste tale med os om det.

Formanden:

Det er rigtigt, at førstebehandlingen er til en mere principiel drøftelse, men det er jo tænkt til det forslag, der er til behandling. Jeg giver ordet til undervisnings- og forskningsministeren for endnu en bemærkning, men ellers nærmer vi os afslutningen.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Hvis der på uddannelsesområdet eller andre områder er spareforslag, som Fremskridtspartiet kan blive enig med Kristeligt Folkeparti eller med Centrum-Demokraterne om, så lytter vi meget, meget gerne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg forslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 39:

Forslag til lov om ændring af lov om et teknologinævn. (Udskydelse af lovrevision).

Af undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder).

(Fremsat 6/10 88).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Helge Mortensen (S):

Man kan af og til blive betaget af de fortolkningsmuligheder, der ligger i det danske sprog. Men allermest bliver man betaget af det, når det er undervisningsministeren, der forvalter sproget.

Jeg glippede et par gange med øjnene, da jeg så den skriftlige fremsættelse af dette lovforslag, og jeg citerer derfra:

»Under førstebehandlingen gav jeg udtryk for, at det er vigtigt, at der bliver foretaget en vurdering af nævnets arbejde, inden Folketinget træffer beslutning om, hvorledes de opgaver, der i henhold til loven er henlagt til nævnet, fremover bør søges løst. Det er for at få tid til denne evaluering, at der ønskes en udskydelse af tidspunktet for lovens revision.«

Det giver én anledning til at studere de taler, ministeren holdt den 1. marts, da Socialdemokratiets, SF's og Det Radikale Venstres tilsvarende forslag var til behandling, for at se, om der stadig væk er dækning for disse synspunkter. Det viste sig, at der kan findes sætninger i de taler, undervisningsministeren holdt, som helt dækker dette her ind, og det er derfor en utrolig flot måde at tilpasse det danske sprog til enhver kommende regeringskoalition.

Jeg vil på Socialdemokratiets vegne honorere det med at sige, at Socialdemokratiet helt og fuldt kan tilslutte sig forslaget om et års udskydelse af revisionen af lov om et teknologinævn. Vi ser frem til et hurtigt og positivt arbejde i udvalget.

Merete Aarup (KF):

Den konservative gruppe kan tilslutte sig forslaget om udskydelse af denne lovrevision til folketingsåret 1989-90.